

# **Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis**

Procesplan besluitvorming 2022

# Inhoud

1.	Inleiding .....	2
	Oorzaken uitstel .....	2
	Doel van dit procesplan .....	2
2.	De vraagstukken waar dit proces aan tegemoet moet komen .....	3
	Belangrijkste aandachtspunten .....	3
	Behoefte aan bredere afweging over alternatieven .....	3
3.	Werkwijze om aan de vraagstukken tegemoet te komen .....	4
	Aandachtspunten: onderbouwing door gebruik van regioscan en dashboard .....	4
	Scenario's: vergelijking op basis van de belangrijkste uitgangspunten .....	5
	Voorstel Scenario's .....	6
	Voorstel beoordelingskader .....	8
4.	Governance van het proces .....	10
	Coördinatieteam & werkgroep: rol- en taakverdeling .....	11
	Bestuurlijke klankbordgroep met aanbieders, cliënten & hoogleraren .....	11
	Algemene klankbordgroep met aanbieders, cliënten en gemeenten .....	12
	Klankbordgroep Gemeenten .....	12
	Betrekken van de bestuurders van VWS-BZK & VNG en de Stuurgroep .....	12
5.	Proces .....	14
	Proces en planning op hoofdlijnen .....	14
	Het proces nader uitgewerkt .....	14
6.	Resultaat .....	17
	Bijlage 1. Scenario's .....	18
	Bijlage 2. Beoordelingskader .....	20

*Versie 14 april 2022*

# 1. Inleiding

Mensen met psychische en sociaal-maatschappelijke problemen kunnen hun zelfstandigheid vaker behouden als passende ondersteuning in de thuissituatie sneller beschikbaar is. De ambitie is om samen met alle belanghebbenden een duurzame beweging in gang te zetten om kwalitatief goede, beschikbare en betaalbare hulp te borgen dichtbij mensen; van beschermd wonen naar een beschermd thuis. Met het breed omarmde advies van de ‘Commissie Toekomst Beschermd Wonen’ startten gemeenten en Rijk in samenwerking met partners in 2015 aan de bredere beweging voor sociale inclusie voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.

Sinds 2015 zijn hiervoor de nodige stappen gezet. In het hele land ontstaan steeds meer ‘tussenvormen’ waarbij cliënten met flexibele opschaalbare ambulante hulp thuis wonen. Landelijk zijn ook de nodige stappen gezet om deze bredere beweging vanuit financieel oogpunt en wet- en regelgeving mogelijk te maken. Hiervoor werd voor de invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen en het nieuwe, objectieve verdeelmodel gekoerst op 1 januari 2023. Dit is niet langer haalbaar, dus door de staatssecretaris van VWS is in februari 2022 besloten tot uitstel.

## Oorzaken uitstel

De lange Kabinetsformatie heeft geleid tot een te krap tijdsplan voor de voorbereiding en behandeling van het wetsvoorstel. Indiening van de wet bij de Tweede Kamer diende vrijwel direct na aantreding door de nieuwe staatssecretaris van VWS te gebeuren. De staatssecretaris heeft echter een aantal zorgpunten rond het wetsvoorstel en de doordecentralisatie. Deze moeten in samenhang worden gezien met het advies van de Raad van State op het wetsvoorstel; dit advies is in deze fase geheim. De zorgpunten vergen nadere bestudering. Verder is het tijdsplan voor parlementaire behandeling in het jaar 2022 dusdanig kort, dat er zeer grote kans zou zijn dat tijdige plaatsing in het Staatsblad niet gehaald zou worden. Haastige behandeling rond omstreden uitvoeringsvraagstukken verhoudt zich niet goed met de beoogde nieuwe bestuurscultuur. Invoering per 2023 is daarmee niet meer haalbaar.

## Doel van dit procesplan

De staatssecretaris van VWS wil in samenwerking met BZK en de VNG de periode tot juni 2022 gebruiken om een aantal van de zorgpunten nader te onderzoeken zodat in juni de besluitvorming kan plaatsvinden. Besluitvorming in juni maakt het mogelijk om in oktober een nieuw wetsvoorstel in te dienen voor invoering per 2024. Een randvoorwaarde daarbij is wel dat de wijzigingen ten opzichte van het voorgenomen wetsvoorstel beperkt zijn.

Dit procesplan heeft als doel om gemeenten en partners helderheid te bieden over:

- De vraagstukken die voor juni beantwoord moeten worden (H2) en hoe we dat doen (H3);
- Binnen welke governance de verschillende vragen worden uitgewerkt (H4);
- Een aanpak inclusief planning (H5).

## 2. De vraagstukken waar dit proces aan tegemoet moet komen

De doelen van “van beschermd wonen naar een beschermd thuis” blijven onverminderd van belang en kunnen rekenen op brede steun van Rijksoverheid, gemeenten en overige stakeholders. De beoogde instrumenten om deze doelen te realiseren, namelijk de doordecentralisatie van middelen van centrumgemeenten naar alle gemeenten, invoering van het woonplaatsbeginsel BW en het invoeren van een objectief verdeelmodel kunnen evenwel mogelijk risico's opleveren voor cliënten, de uitvoering en de financiën van (kleinere) regiogemeenten. Uitstel geeft ons de ruimte om nogmaals te reflecteren en aandachtspunten verder uit te werken.

### Belangrijkste aandachtspunten

Belangrijke aangedragen aandachtspunten zijn:

- **Uitvoeringskracht:** indien bij (regio)gemeenten onvoldoende uitvoeringskracht en beschikbare expertise aanwezig is en regionale samenwerking onvoldoende tot stand komt, bestaat het risico dat mensen lastig toegang krijgen tot beschermd wonen of dat gemeenten geen passende voorziening kunnen realiseren. Dit kan specifiek een risico zijn voor cliënten die een zwaardere vorm van deze ondersteuning nodig hebben;
- **Woningaanbod:** het bovengenoemde valt samen met het tekort aan passende woonplekken voor kwetsbare groepen. De invloed van dit tekort aan woonplekken op de voorgenomen transformatie - en de kansen die de transformatie mogelijk bieden - dienen goed in kaart gebracht te worden;
- **Financiële risico's:** met name voor kleinere gemeenten bestaat er een risico dat tekorten ontstaan als (gedurende een bepaalde periode) bovengemiddeld veel mensen met een behoefte aan beschermd wonen zich melden bij het gemeentelijk loket;
- **Administratieve lasten:** een mogelijke toename van administratieve lasten. Wanneer (alle) gemeenten zelf gaan inkopen bij aanbieders nemen de administratieve lasten aanzienlijk toe, zeker als sprake zou zijn van kortdurende contracten en verschillen in (contract)voorwaarden.
- **Definitie beschermd wonen:** Het risico dat gemeenten financiële problemen krijgen als er te veel mensen uit andere gemeenten zich melden voor zorgvormen die niet onder de wettelijke definitie van beschermd wonen vallen.

Deze zorgpunten en risico's zijn niet nieuw maar al eerder door gemeenten en Rijksoverheid onderkend. Er zijn ook diverse (beheers)maatregelen op genomen: beleidsmatig (o.a. geleidelijke invoering van het verdeelmodel), door ondersteuning van gemeenten (o.a. via het Transitieteam) en via monitoring.

### Behoeftte aan bredere afweging over alternatieven

Op basis van bovengenoemde aandachtspunten bestaat er de behoefte om nogmaals breder te reflecteren op wat nodig en mogelijk is om gewenste beweging te bereiken. In dit proces zijn we niet 'over een nacht ijs gegaan'. Keer op keer hebben we in het proces alternatieven afgewogen,

geëvalueerd en bestuurlijke deelbesluiten genomen. Desondanks stellen we onszelf opnieuw de vraag: is de combinatie van doordecentralisatie, woonplaatsbeginsel en objectieve verdeling wel de meest wenselijke? We bekijken opnieuw verschillende alternatieven ('scenario's'). De vraag is vervolgens of zij aan bovenstaande knelpunten tegemoetkomen, maar ook in het bredere perspectief wenselijk en haalbaar zijn. Een aantal relevante vragen op dit vlak zijn opgenomen in de uitvoeringstoets decentrale overheden (udo) die BZK momenteel ontwikkelt. Tot slot is er het verzoek in kaart te brengen wat de consequenties van het uitstel zijn voor gemeenten en andere partijen.

Dit traject gaat alleen over beschermd wonen. Er is bestuurlijk afgesproken dat de inrichting van maatschappelijke opvang in 2026 geëvalueerd wordt. Daarnaast is er afgesproken dat de nieuwe inrichting van beschermd wonen twee jaar na de invoering geëvalueerd wordt. Deze evaluaties komen met het uitstel van de wijzigingen rondom BW naar verwachting samen te vallen.

### 3. Werkwijze om aan de vraagstukken tegemoet te komen

Voor de vraagstukken over de specifieke aandachtspunten en de behoefte tot een bredere reflectie hanteren we verschillende werkwijzen. Tegelijkertijd zijn deze werkwijzen onlosmakelijk met elkaar verbonden omdat de voornoemde aandachtspunten ook voor mogelijke alternatieven spelen – in meer of mindere mate. We beschrijven hieronder de werkwijzen.

#### Aandachtspunten: onderbouwing door gebruik van regioscan en dashboard

Voor onderbouwde besluitvorming hebben we een goed begrip nodig van de aandachtspunten en hun mogelijke impact. Per aandachtspunt werken we daarom (beknopt) de volgende deelvragen uit:

- Hoe groot is het risico (kans x impact) van het aandachtspunt in de praktijk?
- Welke beheersmaatregelen worden op dit moment al genomen?
- Welke beheersmaatregelen zijn er aanvullend mogelijk?
- In hoeverre speelt dit aandachtspunt ook bij de alternatieve scenario's (verbinding met het andere vraagstuk)?

Om antwoorden op deze vragen te kunnen formuleren, gebruiken we het dashboard NvO, de aanvullende regioscan en andere bestaande onderzoeken die op dit thema gedaan zijn<sup>1</sup>. Daarnaast voeren we in het traject gesprekken met verschillende betrokkenen, dit is in het volgende hoofdstuk uitgewerkt. We gebruiken deze informatie uit deze verkenning ook om vragen te beantwoorden uit de uitvoeringstoets voor decentrale overheden die BZK voornemens is in te voeren (nu nog in concept). Aanvullend daarop halen we in de klankbordgroep bij gemeenten en andere partners op wat de consequenties zijn van het uitstel van de invoering van het woonplaatsbeginsel en het objectieve verdeelmodel beschermd wonen.

---

<sup>1</sup> Bijvoorbeeld het rapport *Kostenverrekening of woonplaatsbeginsel beschermd wonen* dat [hier te vinden](#) is.

### Achtergrond: dashboard NvO & regioscan

De VNG heeft een zogenoemde Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) ontwikkeld, met daarin een aantal thema's waarop gemeenten met elkaar in regionaal verband afspraken maken om tot goede regionale samenwerking te kunnen komen. Deze thema's overlappen in enige mate met de aandachtspunten. Een groot deel van de regio's heeft deze afspraken al voor het overgrote deel gemaakt en een deel van de regio's is in de afrondende fase.

Om de voortgang van de implementatie van de Norm voor Opdrachtgeverschap te kunnen volgen, heeft de VNG een **dashboard NvO** laten ontwikkelen waarin de voortgang per regio en per thema inzichtelijk wordt gemaakt.

Het dashboard is voor de eerste keer in juli 2021 op de website van de VNG gepubliceerd en wordt maandelijks verversd. Het toont de acht NvO thema's en de actuele status daarvan in de 44 Beschermd Wonen regio's. De acht thema's zijn 'vertaald' in 31 vragen en er wordt per vraag maandelijks een status toegekend: gereed, in ontwikkeling of vergt aandacht. De informatie voor het dashboard wordt verzameld door de adviseurs van het regioteam Opdrachtgever- en Opdrachtnemerschap Wmo & Jeugdwet. Maandelijks vindt er een overleg plaats tussen de regio-adviseurs en de projectleiding vanuit de VNG om de voortgang van de regio's en eventuele bijzonderheden te bespreken. Er is tevens een escalatieschema opgesteld waarin aan gemeenten duidelijk wordt gemaakt welke interventies (ambtelijk of bestuurlijk) worden ingezet als de voortgang van de implementatie te veel stagneert. De voortgang wordt periodiek besproken in het ambtelijk en bestuurlijk netwerk BW – MO van de VNG.

Het dashboard NvO BW-MO is ook in 2022 nog operationeel, zodat de verdere ontwikkeling van de acht NvO thema's gevolgd kan blijven worden. In overleg met de regio-adviseurs, het Transitieteam en het expertteam zorgen we voor een kwalitatieve duiding van de data. Hierbij gebruiken we de bestaande overleggen via het VNG-netwerk.

Daarnaast is begin 2022 een verdiepende scan uitgevoerd (**regioscan**) op de cruciale thema's, namelijk Governance (juridische samenwerking, financiën) en Toegang, met als doel om te toetsen welke afspraken regio's hierover hebben gemaakt.

De data die door middel van het dashboard en de regioscan is verzameld, kan (voor een groot deel) worden gebruikt om een onderbouwing te geven wat gemeenten al hebben gedaan om de eerdergenoemde aandachtspunten te ondervangen.

De regioscan geeft ook aan hoe ver gemeenten al zijn met de implementatie.

### Scenario's: vergelijking op basis van de belangrijkste uitgangspunten

Om een goede afweging te kunnen maken over de voorgenomen wijziging (woonplaatsbeginsel, doordecentralisatie en objectief verdeelmodel) in het licht van mogelijke andere alternatieve **scenario's** moeten deze goed met elkaar vergeleken worden. We werken hiervoor een aantal mogelijke scenario's uit. We beoordelen ze vervolgens op een aantal criteria, onder andere in

hoeverre deze scenario's een oplossing zijn voor de bovengenoemde aandachtspunten. De verzameling van relevante criteria noemen we het **beoordelingskader**.

Hieronder gaan we nader in op de mogelijke scenario's en beoordelingskader.

## Voorstel Scenario's

De werkgroep werkt enkele scenario's uit om deze te kunnen vergelijken met de huidige situatie en met de doordecentralisatie zoals die nu in een wetsvoorstel voorligt. Deze selectie wordt aan het begin van het traject besproken in de algemene en de bestuurlijke klankbordgroep. In de scenario's zijn de bestuurlijke verantwoordelijkheden verschillend belegd, waarbij er op een aantal aspecten keuzes gemaakt worden. Hieronder lichten we de keuzes toe en beschrijven we hoe deze leiden tot de voorgestelde scenario's.

Een belangrijke keuze in de scenario's is de bestuurlijke inrichting: op **welk niveau is de verantwoordelijkheid voor cliënten van beschermd wonen belegd**? In dit geval zijn de relevante niveaus gemeenten (gedecentraliseerd) of centrumgemeenten (regionaal)

Daarnaast zijn er keuzes te maken in de financiële inrichting: **wie ontvangt de benodigde middelen**? Dit kunnen alle gemeenten of alleen centrumgemeenten zijn.

Een vervolgvraag hierop is op basis waarvan de benodigde middelen bepaald worden, dat wil zeggen het **type verdeelmodel** aan de hand waarvan de middelen verdeeld worden. In de huidige situatie worden de middelen voor beschermd wonen via een historisch verdeelmodel verdeeld, waarbij elke centrumgemeente een vast -historisch bepaald- percentage van het macrobudget ontvangt. In de toekomst is het de bedoeling dat dit via een objectief verdeelmodel gebeurt, dus op basis van objectieve kenmerken van gemeenten. Het doel is dat de verdeling van de middelen aansluit bij het verwachte aantal inwoners uit elke gemeente dat beschermd wonen nodig heeft<sup>2</sup>.

Hoe wordt omgegaan met **cliënten die in een andere gemeente dan hun 'herkomstgemeente' beschermd** gaan wonen? Dat kan met een woonplaatsbeginsel of een kostenverrekening<sup>3</sup>. In theorie is het ook mogelijk dat de gemeente waar een cliënt zich meldt de volledige kosten voor beschermd wonen voor die cliënt draagt, ook als de cliënt uit een andere gemeente afkomstig is. Dit komt overeen met de huidige situatie maar levert in combinatie met een objectief verdeelmodel echter te grote financiële risico's op voor gemeenten die historisch gezien veel BW-plekken hebben. Om deze reden verkennen we deze optie niet nader.

---

<sup>2</sup> De historische verdeling wordt grotendeels bepaald door waar veel beschermd wonen voorzieningen zijn, waar cliënten uit het hele land naartoe zijn gekomen. Er wordt bij de objectieve verdeling uitgegaan van de herkomst van cliënten, wat aansluit bij de ambitie om cliënten zo veel mogelijk in hun eigen gemeente op te vangen. De objectief verdeelde middelen zijn in de voorgenomen wijzigingen onderdeel van de Algemene Uitkering.

<sup>3</sup> Zie voor meer informatie het onderzoek naar [een kostenverrekening of woonplaatsbeginsel](#). Bij een woonplaatsbeginsel draagt de herkomstgemeente de kosten en is deze (juridisch) verantwoordelijk voor het gehele proces van beschermd wonen als een cliënt in een andere gemeente beschermd gaat wonen, waaronder het afgeven van de beschikking, het contract met de instelling, en het zorgen voor uitstroom naar een passende plek. Bij een kostenverrekening heeft de gemeente waar de instelling staat waar de cliënt beschermd gaat wonen de verantwoordelijkheid voor het beschermd wonen traject. De herkomstgemeente heeft een kleine rol: deze betaalt voor een bepaalde periode de kosten van het BW-traject aan de gemeente waar de cliënt beschermd gaat wonen, maar heeft geen zeggenschap over het BW-traject.

Tot slot is het mogelijk om aanvullende waarborgen te nemen om (de impact van) risico's als gevolg van andere keuzes te beperken.

Op basis hiervan komen we tot vijf verschillende scenario's, enkele daarvan met deelscenario's. Het nulscenario is de huidige situatie. Scenario 1 is de voorgestelde wetswijziging. Voor de andere scenario's wordt steeds één van de bovenstaande aspecten gewijzigd. Dit is in de onderstaande tabel weergegeven en in de beschrijving van de scenario's nader toegelicht, waarbij steeds alleen het aspect is opgenomen dat is gewijzigd ten opzichte van Scenario 1.

Keuze	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
<b>Op welk niveau verantwoordelijkheid cliënten belegd?</b>	Gemeenten	Gemeenten	Gemeenten	<b>Gemeenten/ centrum- gemeenten</b>
<b>Wie ontvangt middelen?</b>	Gemeenten	Gemeenten	Gemeenten	<b>Gemeenten/ centrum- gemeenten</b>
<b>Welk type verdeelmodel?</b>	Objectief	Objectief	Objectief	Objectief
<b>Cliënten die naar andere gemeente verhuizen?</b>	Woonplaats- beginsel	Woonplaats- beginsel	<b>Kosten- verrekening</b>	Woonplaats- beginsel
<b>Waarborgen</b>	o.a. NvO en zelfregulering VNG	<b>Extra aanvullend</b>	o.a. NvO en zelfregulering VNG	o.a. NvO en zelfregulering VNG

De scenario's sluiten per keuze aan bij scenario 1 tenzij er een andere optie is ingevuld.

Enkele kanttekeningen hierbij:

- Er is geen scenario opgenomen waarbij het historische verdeelmodel behouden wordt, omdat de historisch gegroeide verdeling over het land te beperkt aansluit bij de ambitie om cliënten in hun eigen gemeente beschermd te laten wonen.
- Bij scenario 4 zijn enkele variaties aangebracht in wie verantwoordelijk is voor cliënten beschermd wonen en wie de middelen ontvangt.
- In theorie zijn ook nog combinaties tussen scenario 2, 3 en 4 mogelijk. Deze zal de werkgroep niet apart uitwerken omdat dit zal leiden tot veel dubbelingen, en naar verwachting niet leidt tot nieuwe inzichten. Na het beoordelen van de scenario's kan er wel kort iets gezegd worden over de mogelijke combinaties.

Uiteindelijk leidt dit tot de volgende scenario's (de nummering sluit aan bij de tabel):

0. Niets doen en op de huidige voet doorgaan, alle gemeenten zijn inhoudelijk verantwoordelijk voor beschermd wonen en centrumgemeenten ontvangen het budget via een historisch verdeelmodel en dragen via een constructie van mandatering de verantwoordelijkheid namens de gemeenten in hun regio.
1. Indien wetsvoorstel woonplaatsbeginsel en objectief verdeelmodel zoals bedacht met doordecentralisatie, inclusief de reeds bestaande aanvullende waarborgen via NvO.



2. Indienen wetsvoorstel woonplaatsbeginsel en objectief verdeelmodel zoals bedacht met doordecentralisatie en extra aanvullende waarborgen.
3. Doordecentralisatie doorvoeren, in combinatie met een objectief verdeelmodel, maar woonplaatsbeginsel vervangen door kostenverrekening.
4. Geen doordecentralisatie, maar centrumgemeenten ontvangen middelen voor beschermd wonen via een objectief verdeelmodel.

In Bijlage 1 is voor elk scenario een korte toelichting opgenomen.

## Voorstel beoordelingskader

### Gebruik van het beoordelingskader

Het beoordelingskader is een instrument om te helpen bij de afweging tussen verschillende keuzes. Het doel ervan is om een gedeelde basis te creëren voor het gezamenlijke gesprek over welke veranderingen (in de vorm van scenario's) meer of minder wenselijk zijn. Het faciliteert zo een gestructureerd gesprek. Het kader bestaat uit verschillende criteria die van belang zijn in deze afweging. We gebruiken het kader om de verschillende scenario's op de verschillende criteria met elkaar te vergelijken, zodat dit zo objectief en volledig mogelijk kan gebeuren. In het licht van de afweging die gemaakt moet worden (een keus voor één scenario) vergelijken we de scenario's niet ten opzichte van een absolute norm ('veel', 'genoeg'), maar ten opzichte van elkaar ('meer of minder dan'). Het is aan de Stuurgroep en de bestuurders om al dan niet scenario's te laten afvallen als ze onvoldoende scores op bepaalde criteria.

*Het is van belang dat het kader door alle betrokken partijen herkend en gedragen wordt. Dit vraagt dat we na vaststelling door het BO nog met belanghebbenden (afzonderlijke gemeenten, vertegenwoordigers aanbieders en cliënten) van gedachten kunnen wisselen en aandachtspunten kunnen worden meegegeven voor de manier waarop verschillende criteria ingevuld worden.*

### Uitgangspunten voor het beoordelingskader

We hanteren de volgende uitgangspunten bij de totstandkoming van het beoordelingskader:

- **Compleetheid:** het beoordelingskader moet zo lang als nodig zijn; elk relevant argument voor of tegen een bepaald scenario, vanuit elk van de relevante perspectieven (cliënten, aanbieders, gemeenten en Rijk) moet erin terugkomen.
- **Onderscheidbaarheid:** het moet tegelijkertijd zo kort als mogelijk zijn om het enigszins werkbaar te houden. Het hoeft alleen criteria te bevatten waarop scenario's zich van elkaar onderscheiden. De formulering van de criteria is zodanig dat ze een beoordeling van de scenario's ten opzichte van elkaar toestaan (i.p.v. ten opzichte van een objectieve norm). Daarnaast moeten de criteria voldoende onderscheidbaar ten opzichte van elkaar zijn.
- **Concreetheid:** criteria moeten concreet, helder en begrijpelijk geformuleerd zijn, om verschillende interpretaties te voorkomen en beoordeling te vergemakkelijken.
- **Onafhankelijkheid:** de criteria moeten voldoende overkoepelend geformuleerd zijn om niet voor te sorteren op één scenario. Dus we steken ze in op het niveau van doelen in plaats van op middelen.

Het beoordelingskader heeft criteria op de volgende drie thema's:

1. **Doelen.** Het scenario draagt bij aan meer sociale inclusie van mensen met psychische/psychosociale problemen
2. **Randvoorwaarden in de uitvoering.** Er wordt aan bepaalde randvoorwaarden in de uitvoering voldaan om de beoogde plannen van de grond te kunnen laten komen.
3. **Politiek-bestuurlijke en financiële randvoorwaarden.** Leidt tot constellatie die politiek-bestuurlijk en financieel gezien duurzaam is.

Per thema is een aantal criteria opgesteld waaraan de scenario's getoetst worden. Deze criteria zijn te vinden in Bijlage 2.

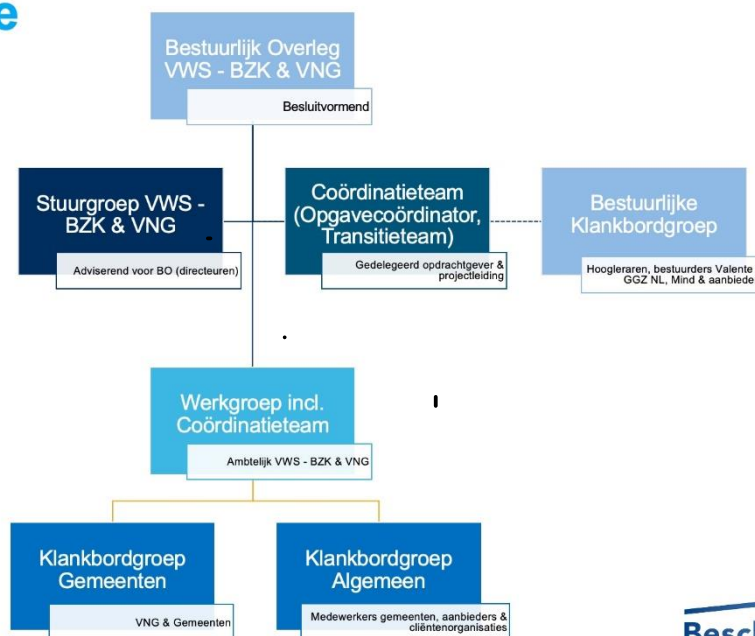
## 4. Governance van het proces

In het geval het voorgenomen wetsvoorstel woonplaatsbeginsel BW, of een beperkte aanpassing ervan, alsnog doorgang kan vinden, is het zaak om hier nog voor de zomer besluitvorming over plaats te laten vinden, zodat dit per 2024 geïmplementeerd kan worden. Voor gedragen besluitvorming moeten verschillende belanghebbenden (ministeries, gemeenten, aanbieders, experts, etc.) kunnen meedenken. Er is sprake van een kort en intensief proces, dat een heldere governance nodig heeft.

Het voorstel is om een governance in te richten conform het onderstaande schema. Het proces met de bestuurlijke klankbordgroep wordt in lijn met de rest van het bredere proces gecoördineerd door de Opgavecoördinator & het Transitieteam. Leden van de reeds bestaande Stuurgroep MO-BW-GGZ, kunnen desgewenst uitgenodigd worden voor de bijeenkomsten. Hierover wordt in het proces in overleg met de stuurgroepleden van VWS, VNG en BZK een besluit genomen.

Alle stukken die voor het BO opgeleverd worden, gaan ook langs de stuurgroep zodat zij een advies kunnen uitbrengen en dat meegewogen kan worden tijdens het BO.

### Governance



Beschermd Thuis

## Coördinatieteam & werkgroep: rol- en taakverdeling

- Het BO is de opdrachtgever van de werkgroep en het coördinatieteam. In de werkgroep nemen (beleids)medewerkers van de VNG, VWS en BZK plaats. Indien nodig wordt de werkgroep later in het proces aangevuld met specifieke inhoudelijke expertise.
- De Opgavecoördinator Beschermd Thuis, die al in opdracht van VWS, BZK en VNG werkt en in die hoedanigheid de wensen en belangen van alledrie bewaakt, treedt op als gedelegeerd opdrachtgever.
- Het Transitieteam Beschermd Thuis<sup>4</sup> levert de projectleider voor de werkgroep. De projectleider bereidt de bijeenkomsten van de werkgroep voor en is daarnaast verantwoordelijk voor het opstellen van de eindproducten.
- De Opgavecoördinator & Transitieteam vormen samen het coördinatieteam en begeleiden het proces.
- De werkgroepleden zijn allen verantwoordelijk voor het actief meewerken en inhoud aanleveren voor de producten. De werkgroep komt elke één of twee weken bij elkaar.
- Elk lid van de werkgroep heeft de verantwoordelijkheid om de eigen achterban (collega's, leidinggevend en bestuurders) goed te informeren. Op deze wijze kunnen zij tussentijds input leveren en zo nodig deelbesluiten nemen. Daarnaast worden de juridische afdelingen van VWS en BZK betrokken om voorstellen en scenario's juridisch te toetsen.

## Bestuurlijke klankbordgroep met aanbieders, cliënten & hoogleraren

- Voor bestuurders van aanbieders en cliëntenorganisatie wordt een stevig proces ingericht via een bestuurlijke klankbordgroep waar ook drie hoogleraren aan deelnemen.
- De bestuurlijke klankbordgroep wordt betrokken in een startbijeenkomst, een bijeenkomst halverwege het proces en een eindbijeenkomst.
- Het doel van de bestuurlijke klankbordgroep is om vanuit verschillende perspectieven dilemma's te bespreken die zich voordoen in het huidige stelsel en in de verschillende toekomstscenario's. Het doel is ook het versterken van partnerschap en draagvlak in de beoogde transitie zodat het BO een weloverwogen besluit kan nemen op basis van hun inbreng.
- Met de leden van de bestuurlijke klankbordgroep worden ook individuele gesprekken gevoerd met het doel hen te informeren over het verloop van het proces en hen te raadplegen voor advies in aanloop naar de bestuurlijke besluitvorming.
- We vragen de leden van de bestuurlijke klankbordgroep hun achterban actief mee te nemen. Desgewenst is de werkgroep of het coördinatieteam beschikbaar voor presentaties.
- De hoogleraren worden gevraagd om op persoonlijke titel in de bestuurlijke klankbordgroep plaats te nemen om inbreng te geven vanuit hun expertise en onderzoekservaring. Daarnaast kan de werkgroep ze op specifieke punten om inbreng vragen. De geschatte tijdsinvestering is 21 - 30 uur per persoon (3 bijeenkomsten, 6 uur per bijeenkomst inclusief voorbereiding, 3 - 12 uur voor individuele vragen).
- Het coördinatieteam organiseert de bestuurlijke klankbordgroep en neemt de inbreng ervan mee naar de werkgroep.

---

<sup>4</sup> Het Transitieteam had al als opdracht om zowel regionaal als landelijk te ondersteunen bij de transitie. De Opgavecoördinator keurt hierbij de tussentijdse opdrachten goed en treedt op als gedelegeerd opdrachtgever.

- **Voorstel:** hoogleraren Maarten Allers en Jan Kees Helderman en onafhankelijk expert praktijk- en cliëntperspectief Clemens Blaas.
- **Voorstel:** we vragen Valente en GGZ NL om 2 bestuurders af te vaardigen uit hun bestuur en/of bestuurders die namens hen optreden. Daarnaast benaderen we zelf 2 bestuurders van aanbieders<sup>5</sup>. Vanuit Mind vragen we ook een afvaardiging vanuit bestuur en/of directie voor 2 personen.

## Algemene klankbordgroep met aanbieders, cliënten en gemeenten

- Er wordt een algemene klankbordgroep ingesteld, met daarin cliënten, medewerkers van aanbieders en eventueel gemeenten. Het doel van de klankbordgroep is om input vanuit verschillende perspectieven op te halen. Iedereen kan aansluiten bij één of beide sessies van de klankbordgroep. Beleidsmedewerkers van zowel koepelverenigingen (Valente, Mind, GGZ-NL) als enkele individuele aanbieders worden specifiek benaderd om deel te nemen.
- Met de klankbordgroep worden twee bijeenkomsten gehouden, één aan het begin en één aan het eind van het proces. In deze bijeenkomsten lichten we voorstellen toe en kunnen de deelnemers algemene input leveren en specifieke aandachtspunten aandragen die van belang zijn vanuit hun perspectief.

## Klankbordgroep Gemeenten

- De VNG heeft een eigen klankbordgroep met gemeenten. De gemeentelijke ambtenaren hebben een intensief traject gevolgd om te komen waar we nu staan. Zij worden actief geconsulteerd door de VNG. Het coördinatieteam schuift aan waar nodig en verkent de mogelijkheden en draagvlak vanuit de gemeentelijke optiek. Deze klankbordgroep wordt geformeerd door de VNG waarbij zowel beleidsmedewerkers vanuit beschermd wonen als gemeentefinanciën betrokken worden.
- Desgewenst verzorgen we een presentatie en een afstemmoment met het Netwerk Directeuren Sociaal Domein (NDSO), de strategische werkgroep maatschappelijke zorg en/of het ambtelijk of bestuurlijk netwerk van de VNG.

## Betrekken van de bestuurders van VWS-BZK & VNG en de Stuurgroep

- Het coördinatieteam organiseert desgewenst een startbijeenkomst voor de bestuurders om ze een technische briefing te geven over het objectief verdeelmodel, het woonplaatsbeginsel, de NvO en andere vragen waar de bestuurders behoefte aan hebben;
- Het coördinatieteam organiseert twee bijeenkomsten voor de bestuurders van de gemeentelijke delegatie en twee voor de bestuurders van het rijk samen:
- In het midden van het traject (eind april) over de voorliggende scenario's waarbij dilemma's van de werkgroep worden voorgelegd en richting kan worden gegeven.
- Aan het eind van het traject een technische bijeenkomst ter voorbereiding op het BO.
- De bewindspersonen worden indien gewenst aanvullend op enkele andere momenten betrokken. De precieze invulling hangt af van hun behoeften, maar er kan gedacht worden één

<sup>5</sup> Het doel is een brede vertegenwoordiging te hebben van bestuurders van verschillende typen aanbieders die te maken hebben met verschillende dilemma's.

of twee werkbezoeken aan gemeenten, waarbij ook ruimte is om met medewerkers en cliënten beschermd wonen of beschermd thuis in gesprek te gaan.

- Het coördinatieteam organiseert desgewenst een dilemmabespreking voor de leden van de stuurgroep<sup>6</sup> waarin VWS-BZK & VNG tussentijds gezamenlijk zowel op inhoud als proces richting kunnen geven aan de werkgroep. Indien de werkgroep in het proces geen overeenstemming bereikt over het proces of inhoud, wordt tussentijds een stuurgroepvergadering belegd die het doel heeft een besluit te nemen over de voortgang. De stuurgroep geeft advies aan het BO over het eindproduct.
- De commissies ZJO en financiën van de VNG worden voor het BO geconsulteerd via de commissie of via een aparte vergadering in afstemming met de VNG die hiervoor in lead is. De werkgroep zorgt ervoor dat dit in de planning wordt opgenomen.

---

<sup>6</sup> De Stuurgroep bestaat uit: directeur DMO VWS (Maartje Roelofs), plv directeur BZK (Jan Vermeer), namens gemeenten: vz werkgroep financiën en control VNG (Herm Kuipers, Amersfoort); namens Stuurgroep Ketenbureau i-Sociaal Domein (Gerbrich Kuperus, Utrecht); Gea Vermeulen, Almere; regiogemeente (vacant); directeur NDSD (Hilde Reints, tevens directeur SD Amsterdam), directeur of beleidscoördinator VNG (Ali Rabarison/Isabel Joosen)

## 5. Proces

Het proces start met het bestuurlijk vaststellen van dit procesplan en eindigt eind mei met de oplevering van de stukken ter voorbereiding van het BO eind juni. De planning en mijlpalen op zien er als volgt uit op hoofdlijnen.

### Proces en planning op hoofdlijnen

#### Mijlpalen

De volgende mijlpalen zijn van belang in dit proces.

Mijlpalen planning	Datum
Goedkeuring plan van aanpak	11 april
Aanleveren stukken BO/ VNG commissie ZJO (nazending)	16 juni
VNG commissie ZJO en commissie financiën	23 juni
Bestuurlijk Overleg	Datum nog niet bekend

### Het proces nader uitgewerkt

Hieronder geven we<sup>7</sup> nadere toelichting op de verschillende activiteiten die beschreven zijn in het plan van aanpak tot nu toe.

- **Goedkeuring plan van aanpak.** Het procesvoorstel wordt in het bestuurlijk overleg behandeld via een schriftelijke ronde. Als het wordt goedgekeurd, volgens planning uiterlijk op 11 april, dient het vanaf dat moment als richtsnoer voor de uitvoering van dit proces.
- **Bestuurlijke klankbordgroep (eerste bijeenkomst).** We maken in deze bijeenkomst kennis met elkaar, nemen de deelnemers mee in de achtergrond van dit proces en recente ontwikkelingen. We bespreken het plan van aanpak en reflecteren met hen op het beoordelingskader en de scenario's. Eventueel kunnen zij nog mensen aandragen die wij in dit proces moeten spreken.
- **Uitwerken, concretiseren scenario's.** In dit procesplan staan de scenario's nog op hoofdlijnen uitgewerkt. Om ze goed met elkaar te kunnen vergelijken en goed te kunnen beoordelen, is het nodig dat we ze helemaal doordenken en uitwerken. Dat moet uiteraard voorafgaand aan de daadwerkelijke beoordeling.
- **Technische briefing bestuurders.** Het betreft complexe, soms technische materie. Voor een goed onderbouwde afweging kan het zijn dat er bij bestuurders behoefte is om meer te weten over de achtergrond. In dat geval organiseren we een technische briefing.
- **Bijeenkomst bestuurders gemeenten en bijeenkomst bestuurders Rijk.** In deze bijeenkomsten worden de voorliggende scenario's besproken, en worden eerste dilemma's gedeeld. Zo worden de bestuurders meegenomen in het proces en de afwegingen en kunnen zij al tijdens het proces richting geven.

<sup>7</sup> Waar in dit procesplan 'we' staan, wordt in het algemeen 'de werkgroep' bedoeld. Vaak zal het coördinatieteam deze rol namens de werkgroep vervullen.

- **Algemene klankbordgroep (eerste bijeenkomst).** We maken met kennis met elkaar, nemen hen mee in de achtergrond van dit procesplan en bespreken het plan van aanpak zelf, het beoordelingskader en de scenario's.
- **Beoordelen scenario's.** We beoordelen elk van de scenario's op elk van de criteria in het beoordelingskader. Op basis daarvan doen we voorstellen over welke scenario's wat ons betreft zeker niet de voorkeur genieten en welke wat ons betreft het meest kansrijk zijn en waarom.
- **Analyse aandachtspunten en impact vertraging op gemeenten.** Op basis van het dashboard van de NvO, uitkomsten van de regioscan, en andere beschikbare onderzoeken maken we een goede beoordeling van de risico's die voortvloeien uit de verschillende aandachtspunten en hoe hiermee omgegaan wordt / kan worden. Ook kunnen vanuit dezelfde bron uitspraken doen over de impact van vertraging op gemeenten.
- **Invullen uitvoeringstoets decentrale overheden.** In een of twee sessies met beleidsmedewerkers van BZK worden de vragen uit de uitvoeringstoets<sup>8</sup> decentrale overheden beknopt beantwoord waarbij gebruik wordt gemaakt van de uitkomst van de bovenstaande analyses. Het coördinatieteam is hierbij aanwezig en koppelt de uitkomsten terug aan de werkgroep waarna een 'toetsessie' met de werkgroep volgt. Deze ingevulde uitvoeringstoets wordt als bijlage in het rapport opgenomen.
- **Bestuurlijke klankbordgroep (tweede bijeenkomst).** We bespreken met de leden de voor- en nadelen per scenario, uitkomsten van een eerste beoordeling. Ook bespreken we met hen de (eerste) uitkomsten van de analyse op de aandachtspunten.
- **Dilemmabespreking in stuurgroep.** Indien gewenst organiseren we een moment met de stuurgroep om stil te staan bij dilemma's en wat dit betekent voor de te maken keuzes.
- **Algemene klankbordgroep (tweede bijeenkomst).** In deze bijeenkomst bespreken we met de leden de concept-uitkomsten van de analyse op de aandachtspunten en de beoordeling van de scenario's. We delen de uitkomsten met hen, en verkennen welke scenario's de voorkeur hebben en waarom. Dit geeft kleuring aan de wegging van verschillende criteria in het beoordelingskader.
- **Bestuurlijke klankbordgroep (derde bijeenkomst).** In deze bijeenkomst bespreken we met de leden de concept-uitkomsten van de analyse op de aandachtspunten en de beoordeling van de scenario's. Ook hier verkennen we welke scenario's de voorkeur genieten en de achtergronden hiervoor.
- **Opleveren eindrapport BO.** We verwerken de uitkomsten van de analyse en beoordeling, met medeneming van de opmerkingen uit de bijeenkomsten met algemene en bestuurlijke klankbordgroep in een overzichtelijk eindrapportage. Deze zal de basis voor besluitvorming op het BO vormen. Het eindrapport wordt parallel naar de stuurgroep en de VNG commissies ZJO en financiën gestuurd, zodat zij een advies mee kunnen geven aan het BO.
- **Vorbereiding BO: bijeenkomst bestuurders Rijk en bijeenkomst bestuurders gemeenten.** We bespreken ter voorbereiding op het BO de bestuurders van het Rijk: welke vragen hebben zij nog, en waar hebben zij nog extra toelichting op nodig?
- **Stuurgroep.** We bespreken de eindrapportage met de stuurgroep, met medeneming van de uitkomsten van beide bovenstaande besprekingen.
- **VNG commissie ZJO en financiën.** De bestuurlijke delegatie bespreekt de rapportage met de commissie Zorg Jeugd en Onderwijs van de VNG. Indien gewenst, zijn ook leden van de werkgroep aanwezig om toelichting te geven.

<sup>8</sup> De vragen uit de uitvoeringstoets zijn al zoveel mogelijk verwerkt in het beoordelingskader.



- **Bestuurlijk overleg.** Op het bestuurlijk overleg in juni vindt definitieve besluitvorming plaats over de te volgen richting.
- **Aanvullend betrekken bewindspersonen.** Op aanvraag kunnen we bewindspersonen gericht betrekken en informeren.

## Planning

Onderstaand is een uitgebreidere planning<sup>9</sup> opgenomen met de bijeenkomsten van verschillende gremia die in het vorige hoofdstuk geïntroduceerd zijn.

Maand	A				M				J				
Week	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Maandag	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27
Goedkeuring plan van aanpak													
Bestuurlijke klankbordgroep (1)													
Uitwerken, concretiseren scenario's													
[Technische briefing bestuurders]													
Bijeenkomst bestuurders gemeenten													
Bijeenkomst bestuurders Rijk													
Algemene klankbordgroep (1)													
Beoordelen scenario's													
Analyse aandachtspunten + impact gem.													
Bestuurlijke klankbordgroep (2)													
[Dilemmabespreking in stuurgroep]													
Algemene klankbordgroep (2)													
Bestuurlijke klankbordgroep (3)													
Opleveren eindrapport BO													
Vorbereiding BO: bestuurders Rijk													
Vorbereiding BO: bestuurders gemeenten													
Stuurgroep													
VNG commissie ZJO en financiën													
Bestuurlijk Overleg													
Aanvullend betrekken bewindspersonen	Afhankelijk van behoefte en beschikbaarheid												

<sup>9</sup> Kleine wijzigingen voorbehouden.

## 6. Resultaat

Het resultaat van de opdracht aan de werkgroep is een beknopte rapportage die gedragen besluitvorming in het BO eind juni ondersteunt en zo voorziet in het doel van dit proces.

De rapportage bevat de volgende onderdelen:

1. Aanleiding (circa 1 pagina)
2. Beschrijving van de scenario's (circa 0,5 pagina per scenario)
3. Ingevuld afwegingskader per scenario (per criterium een score laag/gemiddeld/hoog, met enkele regels toelichting per criterium, en een beknopte conclusie per scenario)
4. Uitwerking van de vraagstukken en deelvragen uit Hoofdstuk 2 (circa 1 pagina per vraagstuk), inclusief de consequenties van het uitstel voor gemeenten en andere partners. Waarbij ook duidelijk wordt gemaakt welke aandachtspunten specifiek verband houden met de gekozen financiële instrumenten (invoering verdeelmodel, woonplaatsbeginsel en financiële doordecentralisatie) en welke aandachtspunten ongeacht deze keuzes spelen om de beweging naar een beschermd thuis te kunnen realiseren.
5. Conclusie (circa 1 pagina)
6. Als bijlage de uitvoeringstoets decentrale overheden (circa 6 pagina's, met verwijzingen naar de analyses in het hoofdrapport en andere bestaande documenten).

Naast het opleveren van een rapportage faciliteert de werkgroep betrokkenheid van verschillende partijen en organiseert de werkgroep informatiebijeenkomsten om te faciliteren dat partijen de verschillende scenario's doorgronden en doorleven.

# Bijlage 1. Scenario's

De onderstaande scenario's gaat de werkgroep uitwerken en onderzoeken aan de hand van het beoordelingskader. Deze selectie wordt aan het begin van het traject besproken in de algemene en de bestuurlijke klankbordgroep.

## **0. Niets doen en op de huidige voet doorgaan, gemeenten zijn inhoudelijk verantwoordelijk voor beschermd wonen en centrumgemeenten ontvangen het budget via een historisch verdeelmodel**

Behoud van de huidige taakverdeling waarbij alle gemeenten verantwoordelijk zijn voor BW op basis van landelijke toegankelijkheid en centrumgemeenten het budget ontvangen via een historisch verdeelmodel. Gemeenten moeten hiervoor de betreffende centrumgemeente mandateren.

## **1. Indienen wetsvoorstel woonplaatsbeginsel en objectief verdeelmodel zoals bedacht met doordecentralisatie, inclusief de reeds bestaande aanvullende waarborgen via NvO**

Vasthouden aan huidige wetsvoorstel en plannen met de huidige aanvullende waarborgen van gemeenten via de NvO. Alle gemeenten zijn verantwoordelijk voor beschermd wonen en ontvangen daarvoor budget via een objectief verdeelmodel. Het woonplaatsbeginsel legt vast dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor beschermd wonen van hun eigen inwoners als die in een andere gemeente beschermd gaan wonen.

## **2. Indienen wetsvoorstel woonplaatsbeginsel en objectief verdeelmodel zoals bedacht met doordecentralisatie én extra aanvullende waarborgen**

Extra waarborgen om de zorgpunten die zijn opgekomen te ondervangen. Deze waarborgen kunnen verschillende vormen krijgen:

- a) Waarborgen die niet om een wetswijziging vragen zoals uitbreiden monitor, meldpunt, regionale bestuurlijke aanspreekpunten, arbitragecommissie, waarborgen om de uitvoeringskracht van (kleine) gemeenten te versterken zoals het ondersteunen van gemeenten en het faciliteren van kennisdeling.
- b) Juridische waarborgen waardoor het rijk sturingsinstrumenten krijgt om zo nodig in te grijpen.
- c) Verplichtende vorm van samenwerking voor beschermd wonen. Dat kan door (delen van) de NvO wettelijk te verankeren of conform jeugdwet. Om dit scenario te beoordelen gaan we uit van de bestaande samenwerking en dus regio's die aansluiten bij de regio-indeling van maatschappelijke opvang.<sup>10</sup>

## **3. Doordecentralisatie doorvoeren, in combinatie met een objectief verdeelmodel, maar woonplaatsbeginsel vervangen door kostenverrekening**

Alle gemeenten zijn verantwoordelijk voor beschermd wonen en ontvangen daar budget voor via een objectief verdeelmodel. De huidige wettelijke landelijke toegankelijkheid blijft gehandhaafd

<sup>10</sup> Een complicerende factor bij dit scenario is dat het voor BZK van belang is dat er zoveel mogelijk eenvormigheid in de regio-indelingen voor verschillende domeinen gehanteerd wordt als verplichte regionale samenwerking wordt ingevoerd. Voor een deel van de gemeenten is verandering van regio-indelingen juist onwenselijk. Dit spanningsveld zal zijn weerslag hebben op de beoordeling van dit scenario. Dit speelt mogelijk ook bij Scenario 4.

waarbij tevens de beste plek voor herstel voor de cliënt het uitgangspunt blijft. Er komt een kostenverrekening tussen gemeenten voor cliënten die in een andere gemeente beschermd gaan wonen.

#### **4. Geen doordecentralisatie, maar centrumgemeenten ontvangen middelen voor beschermd wonen via een objectief verdeelmodel**

Er wordt actiever ingezet op de samenwerking tussen centrumgemeenten en omliggende regiogemeenten (bijvoorbeeld door de 'Norm voor Opdrachtgeverschap' (NvO) verder uit te bouwen). Regiogemeenten krijgen de plicht om mee te werken aan realiseren van beschermd thuisvoorzieningen (huisvesting).

Daarnaast komt er een regeling die vergelijkbaar is met het voorgenomen woonplaatsbeginsel, maar op regionale schaal, bedoeld om te bepalen welke regio financieel verantwoordelijk is. De middelen worden verdeeld via een objectief verdeelmodel voor regio's dat nog ontwikkeld moet worden. Er zijn drie varianten mogelijk op dit scenario:

- a) De rol en verantwoordelijkheden van centrumgemeenten worden niet wettelijk verankerd. Gemeenten blijven via een constructie van mandatering de rollen en verantwoordelijkheden zelf organiseren.
- b) De rol en verantwoordelijkheden van centrumgemeenten worden wettelijk verankerd. De centrumgemeente is alleen verantwoordelijk voor klassiek (intramuraal) beschermd wonen, aansluitend bij de huidige wettelijke definitie. Hier wordt in het verdeelmodel rekening mee gehouden. De middelen voor beschermd wonen gaan deels naar centrumgemeentes voor intramuraal BW, en deels naar alle gemeenten voor de tussenvormen (lichtere, ambulante ondersteuning).
- c) De rol en verantwoordelijkheden van centrumgemeenten worden wettelijk verankerd. De centrumgemeente is verantwoordelijk voor alle vormen van beschermd thuis, zowel intramurale woonvormen als lichtere ambulante tussenvormen. De wettelijke definitie van beschermd wonen wordt aangepast om af te bakenen waar de centrumgemeente verantwoordelijk voor is. Hier wordt in het verdeelmodel rekening mee gehouden.

#### **Een scenario dat niet uitgewerkt wordt**

Het volgende scenario is ingebracht maar wordt niet uitgewerkt door de werkgroep.

Doordecentralisatie onder voorwaarden: In principe wordt beschermd wonen doorgedecentraliseerd, maar enkel bij de gemeenten die ook in staat zijn om deze taak voldoende uit te voeren. Indien gemeenten onvoldoende in staat zijn, kan de taak (en bekostiging ervan) bij de centrumgemeente blijven (en dus is dan sprake van taakdifferentiatie). Een variant is dat gemeenten zelf aangeven wanneer zij de verantwoordelijkheid willen, een andere variant is dat het Rijk daarover bepaalt.

## Bijlage 2. Beoordelingskader

Hieronder staat het beoordelingskader dat in het proces wordt gebruikt om scenario's op te toetsen, zodat een goede afweging gemaakt kan worden in het BO.

Een aantal criteria uit het beoordelingskader komt direct van de aandachtspunten uit Hoofdstuk 2, zoals het schema hieronder laat zien.

Uitvoeringskracht	Financiële risico's	Woningaanbod	Administratieve lasten
Uitvoeringskracht van de verantwoordelijke gemeenten is in balans met de complexiteit van de opgave (zowel aanbod organiseren als het maken van de beoogde transitie). (Criterium 2d)	Leidt tot beheersbare financiële risico's voor gemeenten en aanbieders waar nodig via afspraken zoals een vangnetregeling. (Criterium 3f)	Bevordert herstel van cliënten die beschermd wonen, doordat ze passende hulp kunnen krijgen, die op- en afgeschaald kan worden, en doordat ze kunnen (blijven) wonen waar de kansen daarop het grootst zijn. In het bijzonder thuis of met een (eigen) woonplek in de buurt van hun sociale netwerk en/of mantelzorgers. (Criterium 1b)	Beperkt de administratieve lasten en bureaucratie voor gemeenten en aanbieders en sluit zo veel mogelijk aan bij de werkwijze van andere relevante wetten. (Criterium 2e)

Daarnaast zijn er criteria die een specificatie van de genoemde aandachtspunten zijn. Overige criteria zijn noodzakelijk om te toetsen of er met het oplossen van deze aandachtspunten niet onbedoeld op een ander vlak problemen ontstaan. Bijvoorbeeld voor de interbestuurlijke verhouding en de mogelijkheid om als gemeente voldoende op doelen te kunnen sturen.

De criteria in het beoordelingskader wegen niet even zwaar. Bij besluitvorming over scenario's zijn verschillende partijen nodig. Elk van hen heeft verschillende belangen en zal dus verschillend denken over het onderlinge gewicht van de criteria. Deze gewichten en verschillen in afweging moeten nadrukkelijk onderdeel van het gesprek zijn tussen partijen, om tot gedragen besluitvorming te kunnen komen.

### 1. Doelen. Het scenario draagt bij aan meer sociale inclusie van mensen met psychische/psychosociale problemen

**a. Bevordert preventie.** Door het vroegtijdig inzetten van passende zorg binnen het gemeentelijke domein wordt de noodzaak tot zwaardere, langdurige, en meer impactvolle zorg (beschermd wonen, maar ook Wlz-zorg) voorkomen.

**b. Bevordert herstel.** Bevordert herstel van cliënten die beschermd wonen, doordat ze passende hulp kunnen krijgen, die op- en afgeschaald kan worden, en doordat ze kunnen (blijven) wonen waar de kansen daarop het grootst zijn. In het bijzonder thuis of met een (eigen) woonplek in de buurt van hun sociale netwerk en/of mantelzorgers.

**c. Bevordert maatschappelijke participatie.** Biedt cliënten mogelijkheden om aan de maatschappij deel te nemen.

**d. Bevordert de toegankelijkheid voor cliënten.** Maakt het voor aanstaande cliënten van beschermd wonen of vervangende zorgvormen makkelijk toegang te krijgen tot passende ondersteuning.

**2. Randvoorwaarden in de uitvoering.** Er wordt aan bepaalde randvoorwaarden in de uitvoering voldaan om de beoogde plannen van de grond te kunnen laten komen.

**a. Passende ondersteuning.** Prikkel om cliënt best passende vorm van ondersteuning te leveren: zowel lichte zorgvormen als voldoende passende (en zo nodig specialistische) voorzieningen voor cliënten met zware problematiek.

**b. Bevordert integraliteit.** Maakt het mogelijk om integrale arrangementen te organiseren voor de cliënt.

**c. Voorkomt grensvlakvraagstukken.** Eenduidige verantwoordelijkheidsverdeling in het hele landschap: voorkomt afwenteling tussen gemeenten over de verantwoordelijkheid voor een cliënt (niemand tussen wal en schip).

**d. Effectieve uitvoering: is praktisch uitvoerbaar.** Uitvoeringskracht van de verantwoordelijke gemeenten is in balans met de complexiteit van de opgave (zowel aanbod organiseren als het maken van de beoogde transitie).

**e. Efficiënte uitvoering: beperkt administratieve lasten.** Beperkt de administratieve lasten en bureaucratie voor gemeenten en aanbieders en sluit zo veel mogelijk aan bij de werkwijze van andere relevante wetten.

**f. Efficiënte invoering.** Sluit aan bij de voorbereidende maatregelen die gemeenten al getroffen hebben in het kader van de verwachte doordecentralisatie en de transitie naar beschermd thuis.

**g. Snelle invoering.** Staat snelle invoering toe.

**3. Politiek-bestuurlijke en financiële randvoorwaarden.** Leidt tot constellatie die politiek-bestuurlijk en financieel gezien duurzaam is.

**a. Helderheid.** Het is voor betrokkenen duidelijk wie welke verantwoordelijkheid heeft. (Onderscheid met 2.c: deze is cliënt-overstijgend.)

**b. Samenhang takenpakket.** Sluit aan bij het bestaande pakket aan taken en verantwoordelijkheden.

**c. Randvoorwaarden vanuit Rijk.** Het Rijk is in staat te voorzien in de juiste randvoorwaarden om het scenario goed te laten werken, bijvoorbeeld een passend verdeelmodel.

**d. Sturingsmogelijkheden.** Betrokkenen beschikken over voldoende sturingsmogelijkheden om de hun opgelegde taken en doelen te verwezenlijken.

**e. Beleidsvrijheid.** Betrokkenen beschikken over voldoende beleidsvrijheid om de hun opgelegde taken en doelen te verwezenlijken.

**f. Beperkt financiële risico's.** Leidt tot beheersbare financiële risico's voor gemeenten en aanbieders waar nodig via afspraken zoals een vangnetregeling.

**g. Duurzaamheid.** Leidt politiek-bestuurlijk gezien tot een stabiele situatie.

**h. Democratische legitimiteit.** Er vindt voldoende democratische controle plaats.